

Labhairt na Filíochta – Feis Maitiú 2018

- 511. “Corn Mac Gabhann Brianach” agus Bonn Airgid**
- a} Bean Sléibhe ag Caoineadh a Mic Padraig Mac Piarais. 2.
- b} Oíche Nollaig na mBan Séan Ó Riordán. 3.
- 512. Bhéarslabhairt 17 mBliana D’Aois Nó Faoina**
- a} Anseo i Lár an Ghleanna Seán Mac Fheorais. 4.
- b} Bóithre Bána Eoghan O’Tuairisc. 5.
- 513. Bhéarslabhairt 15 Bliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: Bás an Chroipí Dúbhghlás De hÍde. 6.
- Nó: Le Linn Ár n-Óige Máirtín Ó Direáin. 7.
- 514. Bhéarslabhairt 13 Bliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: I dTosach an tSamhraidh Seán Mac Fheorais. 8.
- Nó: Mise agus Leipreachán Bob Dominic Ó Braonáin. 9.
- 515. Bhéarslabhairt 11 Bliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: Bhí Ál ag an Lon Dubh Treasa Ní Ailpín. 10.
- Nó: An Leabhar ar Strae Con Ó Tuama. 11.
- 516. Bhéarslabhairt 9 mBliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: An Maith Libh Rock and Roll? Dominic Ó Braonáin. 12.
- Nó: An Spéir Con Ó Tuama. 12.
- 517. Bhéarslabhairt 7 mBliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: An Nead An tSiúr Colmcille. 13.
- Nó: An Coinín Donn. 13.
- 518. Bhéarslabhairt 5 Bliana D’Aois Nó Faoina**
- Rogha: Mo Chaitín. 14.
- Nó: A hAon, a Dó, a Trí 14.

Cór-Reacaireacht 2018

- 534. Cór-Reacaireacht 12 Bliana D’Aois Nó Faoina**
- a} Lios na Sióg Dominic Ó Braonáin. 15.

a} **BEAN SLÉIBHE AG CAOINEADH A MIC**

Brón ar an mbás, 'sé dhubh mo chroíse
D'fhuadaigh mo ghrá is d'fhág mé clóite,
Gan chara, gan chompánach faoi dhíon mo thíse
Ach an léan seo im lár, is mé ag caoineadh!

Ag gabháil an tsléibhe dom tráthnóna
Do labhair an éanlaith liom go brónach,
Labhair an naosc binn 's an crotach glórach
Ag fáisnéis dom gur éag mo stórach.

Do ghlaigh mé ort is do ghlór níor chualas,
Do ghlaigh mé arís is freagra ní bhfuaireas,
Do phóg mé do bhéal is a Dhia narbh fhuar é!
Och! Is fuar í do leaba sa chillín uaigheach.

'S a uaigh fhódghlas ina bhfuil mo leanbh,
A uaigh chaoil bhig, ós tú a leaba,
Mo bheannacht ort 's na mílte beannacht
Ar na fódaibh glasa atá os cionn mo pheata.

Brón ar an mbás, ní féidir a shéanadh;
Leagann sé úr agus críon le chéile;
'Sa mhaicín mhánla, isé mo chéasadh
Do cholainn chaomh bheith ag déanamh creafóig'.

Padraig Mac Piarais.

b}

OÍCHE NOLLAG NA mBAN

Bhí fuinneamh sa stoirm a éalaigh aréir.
Aréir oíche Nollaig na mBan,
As gealt-teach iargúlta 'tá laistiar den ré
Is do scréach tríd an spéir chughainn 'na gealt,
Gur ghíosc geataí comharsan mar ghogallach gé,
Gur bhúir abhainn shlaghdánach mar tharbh,
Gur múchadh mo choinneal mar bhuille ar mo bhéal
A las 'na splanc obann an fhearg.

Ba mhaith liom go dtiocfadh an stoirm sin féin
An oíche go mbeadsa go lag
Ag filleadh abhaile ó rince an tsaoil
Is solas an pheaca ag dul as,
Go líonfaí gach neomat le liúirigh ón spéir,
Go ndéanfaí den domhan scuaine scread,
Is ná cloisfinn an ciúnas ag gluaiseacht fám dhéin,
Ná inneall an ghluaisteáin ag stad.

Seán Ó Riordán.

a}

ANSEO I LÁR AN GHLEANNA

Bhí an tAifreann léite is gach rud déanta,
Bhí pobal Dé ag scaipeadh
Nuair a chualamar gleo ag teacht 'nár dtreo
Anseo i lár an ghleanna.

"Cén gleo é siúd ag teacht 'nár dtreo?"
"Sin torann cos na gcapall."
"Seo chugainn saighdiúirí airm an rí
Anseo i lár an ghleanna."

Do chas an seanfhear Brian Ó Laoi
Is shiúil i dtreo an tsagairt,
Is chuir sé cogar ina chluais
Anseo i lár an ghleanna.

"Ó a Athair Seán, Ó a Athair Seán.
Seo chugainn na cotaí dearga;
Ní féidir leatsa teitheadh anois
Anseo i lár an ghleanna."

"Tá tusa óg, a Athair Séan,
Táim féin i ndeireadh beatha;
Déan malairt éadaigh liom anois
Anseo i lár an ghleanna."

Do deineadh malairt gan ró-mhoill
I gcoinne toil an tsagairt,
Is shíl sé deora móra bróin
Anseo i lár an ghleanna.

Do ghaibh na Sasanaigh Brian Ó Laoi,
Is d'imigh saor an sagart;
Do chroch siad Brian ar chrann caol ard
Anseo i lár an ghleanna.

Ach mairfígh cáil an tsean-fhir áigh
Fad fhásfaidh féar ar thalamh;
Beidh a scéal á ríomh ag fearaibh Fáil,
Is anseo i lár an ghleanna.

Seán Mac Fheorais.

b}

BÓITHRE BÁNA

Is fada uaim na bóithre,
Na bóithre fada, bán faoin ngréin,
Siar thar choim na má móire
Go leisciúil leadránach ar strae.

In uaigneas caoin mo chuimhne
Cloisim naosc go géar gearr garbh
Amuigh i gciúnas na riasca
Ag buaireamh bhrionglóidí na marbh.

Asal dubh go smaointeach
Ag comhaireamh gach coiscéim dá shlí,
Cailín ard le cosa ríona
Ag tarraingt uisce i mbuicéidín.

Sráidbhaile in a chodladh
An deatach ina línte réidh,
Foscadh úr thar fráma dorais
Is cumhracht dí i mbrothall lae.

Siar arís an bóthar,
Ór á leá i mbarra géag
Meisce mhilis an tráthnóna
Is an saol faoi dhraíocht ag dán an éin.

Uch, is fada uaim na bóithre,
Na bóithre atá bán faoin ngréin,
Is ó ghleo na cathrach móire
Éalaíonn mo chuimhne leo ar strae.

Eoghan Ó Tuairisc.

Rogha:

BÁS AN CHROIPI

Sínte ar thaobh an tsléibhe
Chonaic mé an Croipí bocht;
Bhí an drúcht go trom ar a éadan,
Bhí piléar trína ucht.

Bhí sé i bhfad óna chairde,
I bhfad óna theach 's a mhnaoi;
Agus é ina aonar fágtha
Ar an bhféar fuar, fliuch 'na luí.

'Sa bhotháinán sléibhe
Bhí bean ag gol is ag caoi,
Ag caoineadh ar son a céile
Nach dtiocfadh ar ais a choích.

"A mháthair, ná bí ag caoineadh,
Ná bí ag briseadh do chroí,
Ní fada go bhfillfidh Daidí.
Suigh síos agus lig do scíth."

"Ní fhéadaim, a mhic ní fhéadaim.
Tá cnapán mór i m'ucht.
B'fheidir gur páiste gan athair
Tu féin, a mhic, anocht."

"A mháthair, tá Dia cineálta.
Ní ligfidh sé dochar dó;
Ná habair, ná habhair, a mháthair
Ná habair nach bhfuil sé beo".

Ach d'fhan sé san áit inar thit sé,
águs piléar trína ucht;
Nach silfidh Éire aon deoirín
Ar son an tsaighdiúr' bhoicht.

Dubhghlas De hÍde.

Nó:

LE LINN ÁR n-ÓIGE

Mairg le linn ár n-óige
Sinn ag tnúth a bheith mór,
Gan foighid, ach ag aithris
Ar dhaoine fásta suas,
Dá mbeadh ciall againn an tráth úd
Bhainfeadh sinn aoibhneas as gach ní—
Tráthnóntaí fada samhraidh
Is an ghrian ag dul faoi,
Laethanta geala gréine
Is crónán na mbeach
Is radhanacanna áille a d'aoibhneodh ár gcroí
Uaigneas a chuirid anois orainn
Nuair a chóimid iad arís
Is gan fáil againn filleadh
Ar an aoibhneas úd a choích'.

Máirtín Ó Direáin.

Rogha:**I dTOSACH AN tSAMHRAIDH**

Tá an Samhradh ar ais 's an duilliúir ag fás
Agus teas ag teacht sa ghrian;
Tá an fhuiseog ag eitilt sa spéir go hard
Is ag canadh tiúin don saol;
Tá an smólach 's an lon go binn ar an bhfál
Cois nid' i measc na gcraobh;
Is cloistear an chuach ó áit go háit
'S is álainn le cách a glaoch,
Tá an taoide ag briseadh le fuaim ar an trá
Agus ciúnas caoin san aer:
Tá sluaite ag dul san fharraige ag snámh
Is ag siúl thar ghaineamh ghlé;
'S is uaigneach atáim anseo sa tsráid
Go dtiocfaidh an Satharn saor,
Is rachad ar rothar le Liam 's le Seán
Faoin tuaith go deireadh an lae.

Seán Mac Fheorais.

Nó:

MISE AGUS LEIPREACHÁN BOB

Má bhuaileann tú riamh le Leipreachán Bob
Ní mór duit a bheith an-chúramach.
Tá sé chomh tapa le giorria
Is níos glisce ná sionnach.

Rug mé air maidin amháin
Agus é ina luí ar an bhféar.
Chas mé timpeall chun mo mhála a fháil,
Is d'imigh sé ina spriach ón spéir.

Chonaic mé é oíche amháin
Ag rince leis na síoga.
Léim mé ar a dhá rúitín,
Ach ní bhfuair mé ach a bhróga.

Thíos sna gleannta, thuas sna sléibhte,
Ní leagaim lámh air choíche.
'Ní bhfaighaidh tú riamh mo phota óir
Is tú á lorg de ló is d'oíche.'

Dominic Ó'Braonáin.

Rogha:

BHÍ ÁL AG AN LON DUBH

Bhí ál ag an lon dubh
I nead bheag sa chrann,
Ach tháinig an ghaoth
Is an bháisteach go teann –
Scríos siad is chaith siad
An nead as an gcrann,
Is ní raibh teach ag an lon dubh
Di féin ná dá clann.

Tháinig an ghráinneogín,
Gráinneogín óg,
Is labhair sí go caoin
Le lon dubh an cheoil:
'Éist liom, a loin duibh,
Beidh céad fáilte mhór
Romhat féin I mo theachín
Is roimh d'áilín deas óg.'

'A ghráinneogín aoibhinn,
A ghráinneogín ó!
Nach tú 'tá go fial linn
Nuair atáimid faoi bhrón!
Déanfaimid ceol
Nár cluineadh go fóill,
Istigh is amuaigh duit,
A ghráinneogín ó!

Treasa Ní Ailpín.

Nó:

AN LEABHAR AR STRAE

Ó, cá bhfuil an leabhar sin,
a thóg mé inné?
Ó, cá bhfuil an leabhar sin,
a chuaigh ar strae?
Ar an gclúdach ildaite
tá cailleach air is leon:
Ach níl sé in aon áit
sa teach, ochón!

Beidh ár leabharlannaí crosta
amáireach ar scoil:
“Tabhair ar ais dom an leabhar
a thóg tú, led thoil.
Ar an gclúdach ildaite
tá cailleach air is leon:
Muna dtugann tú ar ais é
is ortsa a bheidh brón.”

Anois is cuimhin liom
go bhfuil sé ag Barra.
Mo chomharsa bhéal dorais.
Barra mo chara.
Nach sásta a bheidh
an leabharlannaí.
Beidh an leabhar ar ais
aici gan mhoill.

Con Ó Tuama.

Rogha:

AN MAITH LIBH ROCK AND ROLL?

“Cad atá uait, a Rebecca,
Istigh sa siopa ceoil?”
“Ba mhaith lion giotár leictreach,
Mar is breá liom rock and roll.”

“Seo duit do ghiotár leictreach.
Caoga euro, le do thoil.
Anois, bain díot do chóta
Agus seinn dom rock and roll.”

“Is liomsa an giotár leictreach.
Éistigí le mo cheol.
Canfaidh mé amhrán daoibh –
An maith libh rock and roll?”

“Cad atá uait, a Rebecca,
Istigh sa siopa ceoil?”
“Ba mhaith lion giotár leictreach,
Mar is breá liom rock and roll.”
(faoi dhó).

Dominic Ó'Braonáin.

Nó:

AN SPÉIR

Ar fhéach tú riamh in airde,
In airde sa spéir,
Go bhfaca tusa scamail,
Iad liath, ach an-soiléir.

Is eilifint an ceann sin,
Agus sin an béar ar clé,
Crot capaill agus asail,
Agus féach thall cúpla gé!

Tá draíocht ins na scamail,
Na scamail thuas sa spéir;
Má thagann grian ar ais arís,
Imeoidh an draíocht go léir.

Con Ó Tuama.

Bhéarslabhairt 7 mBliana D’Aois Nó Faoina

Rogha: AN NEAD

Bhí seanchiteal briste
Ag bun an ghairdín,
Ina luí san fhéar ann
Gan ghob, gan chláirín.

D’fhéach mé isteach ann,
Is cad a bhí romham
Ach nead bheag chruinn
chluthar
A rinne spideog!

Bhí trí ghearrcach óga
Ansin ag bíogaíl
Sa seanchiteal briste
Ag bun an ghairdín.

An tSiúr Colmcille.

Nó: AN COINÍN DONN

“Thíos faoin talamh
Istigh i bpoll
Tá leaba agamsa,”
Arsa an coinín donn.

“Ní scríobhaim ceacht
Le cailc ná peann
Is ní théim ar scoil,”
Arsa an coinín donn.

“Ach bím ag imirt
Luath is mall,
Amuigh sa pháirc,”
Arsa an coinín donn.

Rogha:

MO CHAITÍN

Tá caitín agamsa atá bán agus buí,
In aice na tine a bhíonn sé ina luí,
Ní féidir leis léamh, ní féidir leis scríobh,
Ní labhrann sé focal le muintir an tí.

Bímse ar scoil ag obair go dian,
Is mo chaitín sa bhaile ina chodladh faoin ngrian.

Nó:

A hAON, A DÓ, A TRÍ

A haon, a dó, a trí,
Lucha beaga buí,
Ag ithe píosa cáise,
I ngan fhios d'fhear an tí.

Cat mór liath,
Tháinig sé isteach.
Cad é a rinne na lucha?
Rith siad amach!

Cór-Reacaireacht 12 Bliana D'Aois Nó Faoina

a}

LIOS NA SIÓG

“Éist liom, a mhic.
Nuair a bhí mé níos óige
Chuala mé scéal
Faoí Lios na Sióg.

Faoi sholas na gealaí
Bhí cluiche ar siúl
Idir Sióga Uladh
Agus Chúige Mumhan.

Craobh Chorn na Sióg,
Trí scór is trí,
An cluiche ba chrua
Dar leis an rí.

Bhuaigh na hUltaigh;
Is mór an trua
Gur thosaigh an troid
I measc an tslua.

Sióga na Mumhan
Níos lú ná sásta
Leis an gcailliúint chrua,
D'éirigh siad crosta.

D'imigh na hUltaigh.
Ar nós na gaoithe,
Roinnt ag cur fola,
Roinnt eile ag caoineadh.

Bhí ciúnas na reilige
Ag breacadh an lae.
Ní raibh gíog ná míog
Le brath san aer.

Dominic Ó Braonáin.

b} A Rogha Féin.

Cór-Reacaireacht 9 mBliana Faoi D'Aois Nó Faoina

a}

AN CHEOLCHOIRM

Éist anois, yo, yo.
Tá ceol sa tigh, yo, yo.
Cad a bheidh ar siúl sa halla anocht?
Cad a bheidh ar siúl, leathuair tar
 éis a hocht?
Yo, chuala mé go mbeidh
 ceolchoirm againne.
Chuala mé go mbeidh an halla dubh
 le daoine.

Curfá:

Rap-cheol
Pop-cheol
Ceol traidisiúnta
Rock-cheol
Rince
Rírá
Ruaille buaille

Cad 'tá ar siúl taobh thiar den
 stáitse?
Oscail na cuirtíní.
Oscail iad láithreach.
Cuirigí fáilte roimh na tuismitheoirí.
Tosóimid anois leis na ceoltóirí.

Curfá:

Rap-cheol
Pop-cheol
Ceol traidisiúnta
Rock-cheol
Rince
Rírá
Ruaille buaille

Éist anois, yo, yo.
Tá ceol sa tigh, yo, yo.
Feadóg mhór, píb uilleann,
Bosca ceoil, bainseo is fidil.
Thaitin sé chomh mór leis an
 bpríomhoide
Nach raibh obair bhaile ar feadh trí
 oíche.

Curfá:

Rap-cheol
Pop-cheol
Ceol traidisiúnta
Rock-cheol
Rince
Rírá
Ruaille buaille

Dominic Ó Braonáin.

b} A Rogha Féin.